

NÕUKOGU MÄÄRUS (Euratom) 2023/1479,**14. juuli 2023,****millega kehtestatakse ühenduse õiguste kasutamise normid ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 7, artikli 47 neljanda lõigu punkti b ja artiklit 48,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

pärast konsulteerimist teadus- ja tehnikakomiteega

ning arvestades järgmist:

- (1) 29. detsembril 2020 sõlmis komisjon Euroopa Aatomienergiaühenduse (edaspidi „ühendus“) nimel ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-liri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ⁽¹⁾ (edaspidi „kaubandus- ja koostööleping“). Kaubandus- ja koostöölepingut hakati kohaldama ajutiselt alates 1. jaanuarist 2021 ja see jõustus 1. mail 2021. Kaubandus- ja koostööleping hõlmab ühenduse pädevusse kuuluvaid küsimusi, nimelt seotust ühenduse teadus- ja koolitusprogrammiga ning rahvusvahelise katsetermotuumareaktori (ITER) ja tuumasünteesienergeetika arendamise Euroopa ühissettevõttega, mille suhtes kohaldatakse kaubandus- ja koostöölepingu viiendat osa (osalemine liidu programmides, usaldusväärne finantsjuhtimine ja finantssätted).
- (2) Kaubandus- ja koostöölepingus on sätestatud, et pooled võivad teatavatel juhtudel ning lepingus sätestatud tingimustel ja järgides lepingus sätestatud menetlust võtta ühepoolseid meetmeid, eelkõige teatavate lepingu kohaste kohustuste täitmise peatamiseks. Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu (Euratomy asutamisleping) kohaldamisalasse kuuluvates küsimustes võib ühendus võtta ühepoolseid meetmeid kaubandus- ja koostöölepingu artiklites 718 ja 719 sätestatud juhtudel ja tingimustel. Kõnealused ühepoolsed meetmed käsitlevad Ühendkuningriigi liidu programmides osalemise osalist või täielikku peatamist ning osalist või täielikku lõpetamist.
- (3) Kui ühendusel peaks kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisel tekkima vajadus oma huve kaitsta, peaks ühendusel olema võimalik kasutada tema käsutuses olevaid vahendeid kiiresti, proportsionaalselt, tulemuslikult ja paindlikult, kaasates seejuures täielikult liikmesriike. Seepärast on vaja kehtestada normid ja menetlused, mis reguleerivad ühepoolsete meetmete võtmist kaubandus- ja koostöölepingust tulenevate ühenduse õiguste kasutamisel.
- (4) Ühepoolsed meetmed peaksid piirduma sellega, mis on rangelt vajalik nende eesmärgi saavutamiseks, võttes arvesse juhtumist tulenevat tegelikku või võimalikku kahju ühenduse huvidele. Need peaksid vastama kaubandus- ja koostöölepingu artiklites 718 ja 719 sätestatud tingimustele.
- (5) Käesolevas määruses sätestatud normid ja menetlused peaksid olema ülimuslikud ühenduse õiguse sätete suhtes, millel on sama reguleerimisese.
- (6) Selleks et käesolev määrus täidaks jätkuvalt oma eesmärgi, peaks komisjon kolme aasta jooksul alates määruse jõustumisest vaatama läbi selle kohaldamisala ja rakendamise ning esitama oma järelduste kohta aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Kui see on kohane, tuleks kõnealusele aruandele lisada asjakohased seadusandlikud ettepanekud.

⁽¹⁾ ELT L 149, 30.4.2021, lk 10.

- (7) Menetlus käesoleva määruse kohaste autonoomsete meetmete vastuvõtmiseks kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011^(?) ei piira nõukogule aluslepingutega antud poliitikakujundamise, koordineerimise ja otsuste tegemise ülesannete jätkuvat ja alalist täitmist seoses Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisega.
- (8) Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikes 1 ja Euratomi asutamislepingu artiklis 101 sätestatud volituste rakendamiseks on Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu ning kaubandus- ja koostöölepingu rakendamisega seotud siseotsuste tegemist võetud arvesse nõukogu otsustes (EL) 2020/135^(?) ja (EL) 2021/689^(*). Selleks et nõukogu saaks selles osas täielikult täita oma poliitikakujundamise, koordineerimise ja otsuste tegemise ülesandeid, tuleks nõukogu pidevalt, alaliselt ja korrapäraselt teavitada kõnealuste lepingute rakendamisest, sealhulgas kõigist tekkida võivatest raskustest, eelkõige nimetatud lepingute võimalikust rikkumisest ja muudest olukordadest, mis võivad põhjustada käesoleva määruse kohaste meetmete võtmise. Sellega seoses tuleks nõukogu nõuetekohaselt ja aegsasti teavitada võimalikest ühenduse käsutuses olevatest reageerimisvõimalustest kõnealuste lepingute täieliku ja nõuetekohase rakendamise tagamiseks, samuti võetud meetmete järelemeetmetest.
- (9) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamiseks ühetaolised tingimused ning eelkõige selleks, et tagada kaubandus- ja koostöölepingust tulenevate ühenduse õiguste kiire, tulemuslik ja paindlik kasutamine, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused ühepoolsete meetmete vastuvõtmiseks ja nende meetmete jõustamiseks kooskõlas ühenduse sisemise õiguskorraga. Kõnealused volitused peaksid laienema ka vastuvõetud meetmete muutmisele, peatamisele ja kehtetuks tunnistamisele. Neid tuleks kasutada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011. Arvestades, et kavandatud meetmed hõlmavad üldaktide vastuvõtmist, tuleks nende meetmete vastuvõtmiseks kasutada kontrollimenetlust. Komisjon peaks võtma vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid, kui selleks on igakülgselt põhjendatud olukorras tungiv kiireloomuline vajadus, et kaitsta asjakohaselt ühenduse huve,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese ja kohaldamisala

1. Käesolevas määruses sätestatakse normid ja menetlused, millega tagatakse, et ühendus kasutab ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu (edaspidi „kaubandus- ja koostööleping“) rakendamisel oma õigusi tulemuslikult ja õigel ajal.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse järgmiste ühenduse poolt kaubandus- ja koostöölepingu artiklite 718 ja 719 kohaselt vastu võetud meetmete suhtes:
 - a) kaubandus- ja koostöölepingu I protokolliga kohaldamise peatamine ühenduse ühe või mitme programmi, tegevuse või nende osade suhtes;

^(?) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

^(?) Nõukogu 30. jaanuari 2020. aasta otsus (EL) 2020/135 Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise lepingu sõlmimise kohta (ELT L 29, 31.1.2020, lk 1).

^(*) Nõukogu 29. aprilli 2021. aasta otsus (EL) 2021/689 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning teiselt poolt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise kaubandus- ja koostöölepingu ja Euroopa Liidu ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi vahelise salastatud teabe vahetamise ja kaitse julgeolekukorda käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta (ELT L 149, 30.4.2021, lk 2).

- b) kaubandus- ja koostöölepingu I protokolli kohaldamise lõpetamine ühenduse ühe või mitme programmi, tegevuse või nende osade suhtes.

Artikkel 2

Ühenduse õiguste kasutamine

1. Olenemata muudest Euratomi asutamislepingu artiklite 7, 47 ja 48 kohaselt vastu võetud ühenduse õiguse sätetest, on komisjon volitatud käesoleva määruse artikli 1 lõikes 2 osutatud meetmeid rakendusaktide abil vastu võtma ja jõustama.
2. Käesoleva määruse kohaselt vastu võetud meetmed peavad olema proportsionaalsed taotletavate eesmärkidega ning tõhusad selliste õiguste ja kohustuste tasakaalu säilitamisel, mis on aluseks Ühendkuningriigi liidu programmides osalemisele, nagu on ette nähtud kaubandus- ja koostöölepingus. Need vastavad kõnealuses lepingus sätestatud konkreetsetele kriteeriumidele.
3. Komisjon on volitatud artikli 1 lõike 2 punktis a osutatud meetmeid rakendusaktide abil muutma, peatama või kehtetuks tunnistama. Asjakohasel juhul täpsustatakse peatamise kestus kõnealustes rakendusaktides.
4. Kui mõni asjaolu on ühele või mitmele liikmesriigile eriti murettekitav, võib asjaomane liikmesriik või võivad asjaomased liikmesriigid taotleda komisjonilt kooskõlas lõikega 1 Ühendkuningriigi osalemise peatamist asjaomastes ühenduse programmides. Kui komisjon ei vasta sellele taotlusele positiivselt, teatab ta nõukogule aegsasti selle põhjustest.
5. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 3 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
6. Igakülgselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse tõttu võtab komisjon kooskõlas artikli 3 lõikes 3 osutatud menetlusega vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid.

Artikkel 3

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab Ühendkuningriigi komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes artikliga 5.

Artikkel 4

Läbivaatamine

Hiljemalt 9. augustiks 2028 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande käesoleva määruse kohaldamise kohta, millele lisatakse asjakohasel juhul asjaomased seadusandlikud ettepanekud.

Artikkel 5

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 14. juuli 2023

Nõukogu nimel
eesistuja
N. CALVIÑO SANTAMARÍA
